

- en dag för dig och alla musikers hörsel

Återblick från hörselsymposium
Kungliga Musikhögskolan
Stockholm 10 mars 2018

01

Bakgrund

I augusti 2017 träffade jag Perry Göransson som företrädare NOMU, Nordisk Orkestermusik Union, på ett café i Stockholm. Syftet var främst att planera min medverkan som föreläsare i ett annat sammanhang men Perry delgav mig även NOMUs vision om att genomföra en forskningskonferens kring orkestermusikers ljud- och hörselsituation. Man sökte samarbetspartner och frågan ställdes till mig som representant för Med öra för orkester.

Då en viktig del av vårt arbete är att nå ut med hörselkunskap till musiker och musikstudenter är så klart nya rön och goda exempel från våra grannländer välkommet i arbetet.

Resten är historia, som det brukar heta. RE:SOUND gick av stapeln lördagen den 10 mars.

Så här skrev vi bland annat i ett pressmeddelande inför RE:SOUND 2018:

” Hörselskadades Riksförbund, HRF, menar att ca 20 procent av landets befolkning besväras av tinnitus. Varannan musiker har hörselbesvär enligt Musikerförbundet och en undersökning vid Göteborgsoperan visade att 68 procent av operamusikerna hade tinnitus. Två tredjedelar av landets musiklärare har tinnitus enligt Läraförbundets undersökning. Siffrorna verkar dessutom bli dystrare för varje ny undersökning som dyker upp vilket stämmer överens med ökad oro bland musiker och musiklärare.

- Så här kan det inte bara få fortsätta, vi måste hitta goda exempel på preventivt hörselarbete som kan spridas i landet. Morgondagens musiker ska inte behöva hamna i samma problem. Genom RE:SOUND sprider vi förebyggande kunskap som kan rädda en och annan musiker från att fastna i den dystra statistiken. I förlängningen sparar det ju vårdkostnader åt kommunerna. Eventet bör alltså intressera även chefer och beslutsfattare, säger Andreas Forsman.

När den samlade musikbranschen i Norge efterlyste en standardisering kring ljudegenskaper i lokaler avsedda för musikutövning så resulterade det, år 2014, i ”NS 8178”, kriterier utfästa av Standard Norge. Detta regelverk har väckt intresse i hela Europa och det höjs röster för att göra detta till europeisk ISO-standard. I Sverige är vi fortfarande på den nivån att det är upp till varje kommun att lägga resurser på att skydda invånarnas hörsel eller inte.”

/Andreas Forsman, projektledare Med öra för orkester

Program RE:SOUND 2018

02

Lördag 10 mars Kungliga Musikhögskolan Stockholm

10.00-11.00	Utställare i foajén. Restaurang Oktav öppet hela dagen för fika och lunch.
Kungasalen:	
11.00-11.10	Välkommen/introduktion Med öra för orkester, <i>Andreas Forsman & Maria Blom</i>
11.10-11.25	Musik: <i>Jakob Koranyi</i> , cello
11.25-11.55	<i>Eliza Cedervall</i> , Studenthälsan Stockholm
11.55-12.40	<i>Yusra Moshtat</i> , Miljöförvaltningen Göteborg
12.40-13.10	<i>Christian Walz</i> , producent/artist
13.10-14.10	LUNCH (med utställare på plats i foajén)
14.10-14.25	Musik: <i>Agnas Bros.</i>
14.25-15.10	<i>Erlend Rasmussen & Jonas Høgseth</i> , Norsk Musikkråd
15.10-15.55	<i>Marja Estola</i> , läkare Imatra
15.55-16.15	paneldiskussion med tid för frågor/ avslut Kungasalen
16.15-17.00	Utställare i foajén. Restaurang/café öppet.

RE:SOUND arrangerades på Kungliga Musikhögskolan (KMH) i Stockholm. Föreläsningarna hölls i stora konsertsalen, Kungasalen.

KMH flyttade 2016 in i ett modernt campusområde – framtidens musikhögskola. I de nya lokalerna har man investerat mycket tid och pengar på att anpassa miljön för att skona hörseln för morgondagens musiker och artister.

För att ytterligare ge studenterna goda förutsättningar till ett yrkesliv utan hörselskador samverkade KMH i genomförandet av RE:SOUND.

03

Presentation av föreläsare

Yusra Moshtat,
miljöinspektör vid
Miljöförvaltningen Göteborg

Inom Göteborgs Stad genomförs både annonserade och icke annonserade ljudmätningar vid offentliga arrangemang, alltifrån U2 på Ullevi till mindre sammanhang. Vem är ansvarig för ljudnivån och vad händer när lagen överträds? Hur arbetar man med eventuella åtgärder? Genom åren har man inom Göteborgs stad lyckats medvetandegöra konsertarrangörer och lokalansvariga om lagar och regler, men också fått stå emot tuff kritik och ibland även utlyst vite vid överträdelser. Yusra berättade hur man utför tillsyn, hanterar klagomål, skyddar unga människors hörsel och arbetar med förebyggande dialog.

**Erlend Rasmussen &
Jonas Høgseth,**
Norsk Musikkråd

Erlend arbetar i Norsk musikkråds centraladministration, bl.a. som nationell koordinator för akustikprojektet "Rom for spilleglädje". Jonas arbetar i Møre og Romsdal musikkråd med ansvar för akustikmätningarna i regionen. "Rom for spilleglede" är Norsk musikkråds och Musikkens studieforbunds gemensamma projekt för fler och bättre musiklokaler i Norge. RE:SOUNDS besökare fick höra om den nationella standarden "NS8178 Akustiske kriterier for rom og lokaler til musikkutøvelse", initierad av Norsk musikkråd och utarbetad i regi av Standard Norge.

Ett centralt moment i projektet är att utrusta fylkesmusikkråden (regionkontor för Norsk musikkråd och Musikkens studieforbund) med professionell utrustning för att kunna mäta akustik, något som 12 av 18 kontor har i dag.

Presentation av föreläsare

04

Eliza Cedervall, Studenthälsan i Stockholm

Studenthälsan utför på uppdrag av KMH, årliga hörselkontroller på studenterna. Hörselkontrollerna är en del i KMH's arbetsmiljöplan. Eliza delade med sig av erfarenheter från kontrollerna, om hur Studenthälsan samverkar med högskolan kring studenters studiemiljö. Hur man arbetar framåt med studenternas hörselhälsa och vilka förändringar man upplevt historiskt. Om risker och oro men också möjligheter till hjälp. Hur elever kan undvika för mycket stress och press t.ex. vid ansökningar och uppspelningar.
<http://www.studenthalsanistockholm.se>

Marja Estola, läkare Imatra, Finland

"Musik och tinnitus"
– om tinnitus som fenomen, olika typer av tinnitus samt hur man undviker att drabbas av tinnitus. Marja delade sina erfarenheter kring tinnitusbehandling av musiker. T.ex. genom behandling av trigger-punkter.

Christian Walz, producent/artist

Flerfaldig Grammisvinnare med tre soloskivor i bagaget. Artistkarriären, med bl.a. deltagande i Melodifestivalen, har numera övergått till att mestadels producera för andra artister. Christian tillbringar mycket tid i studiomiljö och har samarbetat med artister som t.ex. Veronica Maggio och Bo Kaspers Orkester. Christian delade sina tankar kring ljudkvalitet, lyssnande och hur han vårdar hörseln. Skivbolagens och eternas "krav" på hög ljudvolym går ofta emot riskerna för hörselskador bland studiofolk.

05

Presentation av musiker

Swedish cellist **Jakob Koranyi** has firmly established himself on the classical music scene as one of Europe's most interesting young soloists. Acclaimed for his commanding virtuosity and passion for diverse and innovative programs, he has toured extensively performing as a recitalist as well as a soloist all over the world. Orchestral highlights of previous seasons include performances with the Stockholm Royal Philharmonic Orchestra, Hong Kong Philharmonic Orchestra, New Zealand Symphony Orchestra, and Arctic Philharmonic Orchestra working with conductors such as Sakari Oramo, Jean-Pascal Tortillier, David Atherton, Jaime Martin, and Christian Lindberg. Mr. Koranyi performs regularly with The Chamber Music Society of Lincoln Center, and plays an Iosephi Gratiani cello built in 1756 in Genoa.

The four brothers, **Agnas Bros**, have received a number of awards. Among other things, the "Monica Zetterlund Scholarship (Sweden)", "Montreux Jazz Guitar Competition" (Switzerland) etc. Agnas Bros has released two albums with great attention and criticism in Europe. In March 2018 they released their third album "Lycka till med musiken" on the jazz club Fasching in Stockholm. Over the years they have toured around Europe and Sweden.

Together with the trombonist Nils Landgren, there have been collaborations in Germany in different constellations.

"It was amazing enrichment to play with the Agnas brothers. They all have strong personal voices, the whole musical Agnas family is very special."
- Pat Metheny (orkesterjournalen Sweden)

Utställare

06

Under hela dagen fanns följande utställare på plats i Musikhögskolans foajé:

Bison

- ett svenskt företag som tillverkar och säljer musikinredning som t.ex. podier och ljudskärmar.

Ljud&Toner

- återförsäljare för Etymotic aktiva hörselskydd och Bellman&Symfon hörselskydd.

Med öra för orkester

- Sveriges Orkesterförbunds projekt med syfte att motverka hörselskador bland musiker.

AMMOT

- Artister och musiker mot tinnitus, ideell förening.

Timani

- norskt kursprogram som främjar kroppskontroll och minskar fysiska begränsningar för musiker.

Kulturens

- studieförbundet med fokus på kultur.

07

Arrangörer

Huvudarrangör:

Med öra för orkester

Med öra för orkester är ett Arvsfonden-projekt som startades av Sveriges Orkesterförbund 2016.

Syftet med projektet är att öka kunskapen kring hörselskador samt att motverka den utbredda förekomsten av hörselproblem bland såväl äldre som yngre musikutövare.

I samarbete med:

Nordisk Orkestermusik Union (NOMU)
Kungliga Musikhögskolan (KMH)
Kulturens bildningsverksamhet
Musik i Norden (MIN)

Moderator:

Maria Blom

En av grundarna av AMMOT. Maria är sångerska, gitarrist och låtskrivare. Hon fick en hörselskada (tinnitus och ljudöverkänslighet) i samband med att hon sjöng med sitt band.

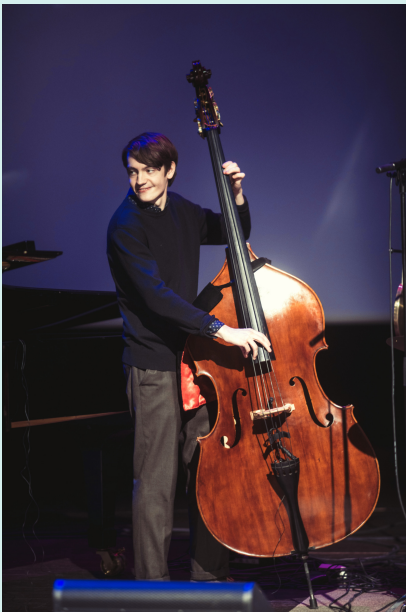
AMMOT är en ideell förening som består av musikälskare, artister, musiker, discjockeys, ljudtekniker och andra som är intresserade av frågor om tinnitus och musik.

Bilder

08

 EN HELDAG
FÖR DINA
ÖRON

**FÖRELÄSNINGAR
ARTISTER & UTSTÄLLARE**

Föreläsningar med expertis inom områden som tinnitus och andra hörselskador, ljudmätning, akustikanpassning och forskning med mera.

Programmet innehåller livemusik, och ni kan besöka våra utställare av produkter och tjänster för musikers hörsel.

Eventet är samfinansierat och arrangeras av:
Med öra för orkester, Noreisk Orkestermusik Union och Kungliga Musikhögskolan

Moneybrother, Agnas Bros, Jakob Koranyi

- 10:e mars -
Kungliga Musikhögskolan i Stockholm
- Boka din gratisbiljett på kmh.se -
Mer info: orkesterora.nu

www.orkesterora.nu

www.earguardian.se

info@orkesterora.nu

Sveriges Orkesterförbund,

Med öra för orkester

Ågatan 12B

172 62 Sundbyberg

Projektledare Andreas Forsman

Tfn 070-561 10 50

andreas@orkester.nu